

Efesu

Paulo 'ga awau akou Efesu pe rakue. Jejuí 'ga rerowiaara 'gã 'ga imu'jau Jarejuwarete 'ga ree. (Atos 19) Mukūi kwara magwaw ire Paulo 'ga oi pe awi nū. A'ere 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe rakue. Moromunepawa pype 'ga 'ũina Jejuí 'ga mome'u are. A'eramū Janeruwarete 'ga, peu 'ga renamū, ka'arana kwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

¹ Je Pauloramū ka'aran akwasiat imonou pē nupe. Je Jejuí Kristu 'ga remimonoferamū. Ymã Jejuí 'ga je monoi kwe pewara 'gã nupe omome'waramū ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat 'ga je monoi kwe pewaramū pē nupe. A'eramū je ka'arana kwasiaa tekou imonou Efesu pewaramū pē nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pē nupe. Pēē 'ã pejemujat Jejuí Kristu 'ga ree rai'i. A'eramū pēē 'ga rerowiaa etee te pejemogyau. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe.

² Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejuí Kristu 'ga nanē 'ã Janejararetea nū. Afutat je 'gã jejuka esagea pē nee. Afutat je 'gã pē mopy'ata'waa pē mogyau.

Kristu 'ga mama'e esage apou janee

³ Simuoryp Jarejuwarete 'ga jarejeupe 'ga remi-
apofer are 'jau. 'Ga 'ã Jejuí Kristu 'ga Ruwaretea,
Janejararete 'ga Ruwaretea futat 'ga. Iporiay'i
'ga 'ũina jane ree. Jane resaka'i 'ga jane rerekou.

Mama'e esagea etee 'ga iapou 'ũina au'jeteramũ janee. 'Ga ra'yrarete 'ga Kristu 'ga ree jane jare-jemuja. A'eramũ 'ga mama'e esage apou janee. Ywag ipe 'ga rekoi. A'eramũ 'ga pe awi futat mama'e esage apou 'ũina janee.

⁴ Ymã we te 'ga 'ã jane mũ'ëi wemiayuwamũ rakue. Ywy apoe'ëwe futat 'ga jane mũ'jãu wemi-ayuwamũ Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ. “Tamũ'ë 'gã tejemiayuwamũ 'jau. Tomoit 'gã tyw-era 'gã nui 'jau. A'eramũ 'gã ajemogyau esage je upe 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue.

⁵ 'Ga oporomutaramũ jane ree. A'eramũ 'ga a'eramũ jane mogyau wa'yramũ. A'eramũ 'ga 'jau ojeupe rakue: “Teja'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã tamogy teja'yramũ 'jau. Tejemifutar imũ etee futat 'gã mogyau teja'yramũ. Teja'yramũ 'gã mogya je maku'iu 'gã nee”, 'jau 'ga ojeupe rakue.

⁶ Ajemuaëm 'ga jane ree. A'eramũ 'ga wa'yrarete 'ga mua janee. 'Ga remifutara agawewi 'ga ra'yra 'ga. A'etea 'ga 'ga amut janee. A'eramũ 'ga wa'yrarete 'ga rerowiaaramũ jane mogyau wemi-ayuwamũ. Niapoi agawewi futat ako jane mama'e esagea 'ga upe ikue. A'ete ako 'ga ajemuaëm jane ree ikue. Wa'yra 'ga jane erowiamũ 'ga jane mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ jane 'ga muorypa ee.

⁷ Ymã 'ã Kristu 'ga manũi 'ypeywar are janetywera mepyawamũ rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, wa'yrarete 'ga manũ are. A'eramũ futat 'ga wea'aru'jawe'emamũ janetywer are. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga iporomutat nanimenime jane

ree. Mama'e esagea 'ga iapou janee.

⁸ 'Ga remiapoa esage futat. Na'gã nemiapo 'jawe rūi 'ga iapoi.

⁹⁻¹⁰ U'akwaaw imū etee futat 'ga mama'e apoi. “Anure nipo je Kristu 'ga rerowiaara 'gã mogyau majepei 'yweteewara 'jawe. Ywag ipe ajemogy ma'e 'gã, ywy pe ajemogy ma'e 'gã. Mīmera 'gã nipo je amogy majepei 'yweteewara 'jawe”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Aipo u'eawer are 'ga jane mueapyou. A'ere 'ga janepy 'gã namueapyoi aipoa mama'e are rakue. A'ere 'ga 'awamū jane mueapyoi ee.

¹¹ Janeruwarete 'ga remifutar imū etee futat mama'ea ojeapou. Wemifutar imū etee futat 'ga jane mū'jāu jane mogyau wemiayuwamū. Omuo-ryparamū 'ga jane mogyi. Wemifutar imū etee futat 'ga jane mū'jāu Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū. Ywy apoe'ēwe futat 'ga 'jau ojeupe etee futat rakue: “Gã amū tamū'ē tejemiayuwamū 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue.

¹² A'eramū ore, Kristu 'ga rerowiaar ppyramū ore Jarejuwarete 'ga muorypa ee: “Ene te 'ā eneresage oree, ki Ku'jyp. Ymā te 'ā ore mū'ē ape ore mogyau ejemiayuwamū rakue”, 'jau ore 'ga upe, 'ga muorypa ee.

¹³ A'eramū 'ā pēē nanē 'awamū Kristu 'ga rerowiaa rai'i. “Jejui Kristu 'ga 'ā amanū janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe. A'eramū 'ga werowiaaramū janetywera moia jane wi” 'e renupa ppy we pēē 'ā 'ga rerowiaa rai'i. Ymā te Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yrarete 'ga rerowiaara 'gã nupe Te'agesagea tomono”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ga u'eawer imū etee futat U'agesage monou pē nupe. Sā'ā jane jare-

jera kwasiara jarekaraemã are. A'eramũ 'ã jane jarekaraemã kwaapa. Nan tee Janeruwarete 'ga U'agesage monoi wemiayuwa 'gã nupe. A'eramũ 'ga wemiayuwamũ jane kwaapa. “Agamũ jeremi-ayuwa 'ga. Sã'ã 'ga Je'agesage rerekoa”, 'jau nipo 'ga pẽ nesag ire.

¹⁴ U'eawer imũ 'ga U'agesage mua janee. A'eramũ jane a'eramũ jarejemogypyka jarejemogyau jarejeupe 'ga 'eawer are. “Anure nipo je teja'yramũ mama'e monoi pẽ nupe” 'e are nanẽ jane jarejemogypyka jarejemogyau. 'Ga janetywera omoit jane wi. A'eramũ nipo 'ga anure 'ua janee, jane rerawau ojepyri. Ojepyri jane oramũ 'ga wemimÿigatufera mua janee. A'eramũ ki jane 'ga muorypa ee.

Efesu pewara 'gã nee Jarejuwarete 'ga muorypawet

¹⁵⁻¹⁶ A'ere je Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. 'Gã amũ 'ua pẽ mome'wau jee: “Efesu pewara 'gã Jejui 'ga werowiat tãmẽjẽ ajemogyau. Jejui 'ga 'ã janejararetea, e'i 'gã ajemogyau”, 'jau 'gã 'ua pẽ mome'wau jee. “Jarejuwarete 'ga remi-ayuwa 'gã nee 'gã oporomutaramũ. Ojejuka esage pãwẽ pãwẽ 'gã 'gã nee”, 'jau 'gã 'ua pẽ mome'wau jee. A'eramũ je Jarejuwarete 'ga muorypa pẽ nee. “Au'jete Jejui 'ga ererowiarukat Efesu pewara 'gã amũ nupe”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa pẽ nee. Teojere'emamũ futat je 'ga muorypa pẽ nee. 'Ga upe teje'ega monoaw ipe je pẽ nee nanẽ teje'ega monou 'ga upe jepi.

¹⁷ Jarejararete 'ga Ruwarete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga upe teje'ega monou tekou pẽ nee.

'Ga etee 'ã esage ma'ea. 'Ga upe je 'jau: “E'agesagea ako ene imonou 'gã nupe ai'i, ki Ku'jyp. A'eramũ ene 'gã mu'akwaapa mama'e apo are E'agesage pyu. Ejekwaapa katu katuukaa nanẽ 'gã nupe nũ”, 'jau je tekou Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee.

¹⁸ “Emueapyoukat 'gã ejemiaporam are”, 'jau je 'ga upe pẽ nee. 'Ga te 'ã pẽ pyyrũ pẽ mogyau wemiayuwamũ. A'eramũ nipo 'ga anure pẽ nerawau ywag ipe pẽ mogyau ojepyri. A'ea ki peapesak pejemogyau. Ojepyri jane reroo re nipo 'ga wemimỹigatufera mua wemiayuwamũ janee, kwaiwete. Aipo are 'ga pẽ mueapyoukara je afutat.

¹⁹ “Emueapyoukat 'gã epãjẽ are nanẽ nũ”, 'jau nanẽ je 'ga upe pẽ nee nũ. Pãjẽrete te 'ã 'ga. A'eramũ 'ga opãjẽ mua werowiaaramũ janee, wemifutar imũ mama'e apo are jane poaawamũ.

²⁰ Wa'yrarete 'ga, Kristu 'ga manũ re 'ga 'ã 'ga moferapa ete rai'i nũ. 'Ga ra'yra 'ga moferapawera futat 'ga pãjẽrete wesaukat janee. A'eramũ jane “pãjẽrete 'ga” 'e kwaapa. A'eramũ 'ã 'ga a'ea opãjẽa futat imua janee. Kristu 'ga moferaw ire 'ga 'ga rerawau ywag ipe ojepyri. A'eramũ 'ga 'ga mỹina peu futat 'ga muapygukaa ajakwatawa katy. “Je 'jawe futat ene. Amogo je ene 'wriaramũ teje'jawe. A'eramũ ene ejua eapyka 'au, jejakwatawa katy”, 'jau 'ga Kristu 'ga upe 'ga moferaw ire.

²¹ A'eramũ Kristu 'ga 'ũina 'wriarareteramũ janee. Nokoi futari 'ga amũ 'ga 'jawe. Ywagipewara 'gã 'wriara 'gã miamũ nokoa'uweri 'ga 'jawe. 'Ga te 'ã pãjẽrete amumera 'gã apyraapa. 'Awamũ ako ma'e 'gã apyraapa. Anure ako ma'e 'gã 'ga

iapyraapa nanē nū.

²² Janeruwarete 'ga Kristu 'ga mogou 'wyrirareteramū ywagipewara upe, ywy pewara upe 'jau. 'Ga Kristu 'ga mogou mama'e jarareteramū. "Amogo je ene jarejerowiaara 'gã 'wyririamū", 'jau 'ga wa'yra 'ga upe.

²³ Sãã aeakaga rena 'wyririamū aerete upe. Nan tee futat Kristu 'ga reni 'wyriraretereteramū werowiaaramū janee. Wakaga tywe'emamū ae nuapoa'uweri mama'ea. Aeakage'ema mama'ea nuapoa'uweri. Aeakaga nanē nuapoa'uweri mama'ea aerete tywe'emamū nū. Nan tee futat Kristu 'ga werowiaaramū jane rerekoi. Werowiaaramū 'ga mama'e apoukari janee. Najarejetee rūi mama'ea siapo. 'Ga retee futat jane mama'e apoi.

2

'Awamū jane Kristu 'ga rerowiari

¹ Ymã te nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. Na'ga remiayuwa rūi pēē nakue. Mama'e tywera etee futat pēē iapou rakue. A'eramū pēē pejemogyau amanū ma'efera 'jawe Jarejuwarete 'ga upe rakue.

² Mama'e tywera 'ã pēē iapou 'ga rerowiare'ema 'gã pyri rakue. Mama'eukwaawa 'wyrira je'ega etee futat 'ã pēē enupa pejemogyau rakue. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyrira remiayuwa futat. Mama'eukwaawa 'wyrira oje'ega omono 'gã akaga pype. A'eramū 'gã mama'e tywera apou.

³ Jane nanē ako najuejue etee futat Ku'jywa 'ga je'ega renupare'emamū sajemogy ikue. Jare-jemifutar imū etee futat ako jane nanē mama'e apou ikue nū. A'eramū ako Janeruwarete 'ga mara'neramū janeremiapo tywer are ikue. “Gā nemiapo tywer are je 'gā nereko tyweretei”, 'jau ako 'ga janee ikue.

⁴ A'ere 'ā Janeruwarete 'ga poromutaramū nanimenime jane ree. A'eramū 'ga ajemuaēma jane ree.

⁵ Ymā jane nienuwi futari 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ā jane jarejemogyau amanū ma'e 'jawe 'ga upe. A'ere 'ga Jejui 'ga jane erowiarāmū jane mogyi ojepyri ajemogy ma'eramamū. Janeruwarete 'ga ajemuaēm etee futat jane ree rakue. A'eramū 'ga jane ree ajemuaēmawer ipe te futat jane katu'oka. Wemifutar imū etee futat 'ga jane katu'oka. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga mama'e esagea ete wapo janee, jane katu'oka.

⁶ Kristu 'ga rerowiare'emamū jane jemogyi amanū ma'e 'jawe Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga Kristu 'ga jane erowiarāmū jane mogyi imanūe'ema 'jawe. Sā'ā 'ga Kristu 'ga moferawa, 'ga manū re rakue. Nan tee futat 'ga jane mogyi 'ga rerowiarāmū. 'Ga moferaw ire 'ga Kristu 'ga mojeupia imonou ywag ipe ojepyri 'ga muapygukaa 'ga mogou 'wyriaramū ojepyri. Nan tee futat 'ga Kristu 'ga jane erowiarāmū jane mogyau 'wyriaramū Kristu 'ga pyri, Jejui Kristu 'ga ree jane jemujar ire.

⁷ Aipoa futat jane ree 'ga jemuaēma kwaawukaa janee. A'eramū nipo ywag ipe jane rekoramū

jane resakara 'gã 'jau: “Kuu. Ku'jywa 'ga a'jea futat ajemuaẽm 'gã nee ra'e”, 'jau nipo 'gã jane resag ire. Jejui Kristu 'ga 'ã iporomutat jane ree. A'eramũ 'ga amanũmũ janetywera mepyau. 'Ga 'jawe etee futat 'ga Ruwarete 'ga nanẽ oporomutaramũ jane ree nũ. Ma'eramũ 'ã 'ga wa'yra 'ga muri 'au ijukaukaa janee. Jane ree oporomutare'em ire amunipo 'ã 'ga wa'yra 'ga namura'uweri ijukaukaa jane katu'okawamũ rakue.

⁸ A'ere 'ã 'ga jemuaẽmi te jane ree. A'eramũ 'ga jane katu'oka, Jejui Kristu 'ga jane erowiarãmũ. Niapoi agawewi futat 'ã jane mama'e esagea 'ga upe rakue. A'etea 'ã 'ga ajemuaẽm jane ree, jane katu'oka. 'Ga futat Kristu 'ga rerowiarukaa janee.

⁹ Napẽnemiapofera mepyawamũ rũi 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ pẽẽ pejejerowiaraipe'ema pejejee 'ga rerowiaaramũ ne.

¹⁰ Janeruwarete 'ga 'ã jane katu'oka. A'eramũ jane 'awamũ jarejemujaa Kristu 'ga ree. A'eramũ 'ga jane momyauu mama'e esage apoukaa janee. “Teja'yra 'ga rerowiarãmũ je mama'e esage apoukaa 'gã nupe. Mama'e esage etee futat peapo jeremifutar imũ. Pejejebukau esage pejejee, mama'ea pẽẽ iapou pejejaupe, ta'e 'gã nupe 'jau”, 'jau 'ga janee rakue, jane katu'oge'emawe rakue.

Majepei 'yweteewara 'jawe jane jemogyi

¹¹ Pẽẽ 'ã judeue'emamũ. A'eramũ ore judeurãmũ 'jau pẽ nupe: “Ore 'ã judeurãmũ ijewak ma'eramũ arajemogyau. A'eramũ 'ã judeue'ema 'gã ojewage'emamũ”, 'jau ako ore judeurãmũ pẽ nupe ikue. Aipo 'jau ako ore orojewag are ikue.

NaJaneruwarete 'ga rūi ore mojewaka. Ore etee futat orojomojewaka. A'etea ore 'jau orojeupe: Ore 'ā ijewak ma'eramū arajemogy. Pēnea'ar iki judeue'emamū ymā pejemogyawer are.

¹² Ymā 'ā pēē Kristu 'ga kwaape'ema futat rakue. NaJarejuwarete 'ga remiayuwamū rūi 'ā pēē nakue. Najudeue'emamū pē nupe ra'ne rūi te 'ā Janeruwarete 'ga je'egi rakue. Judeuramū ore ra'ne te 'ā 'ga je'egi rakue. “Tajejuka esage pē nee 'jau”, 'jau 'ga 'ā judeuramū oreypy 'gā nupe rakue. Wemiayuwamū oreypy 'gā jemogyramū 'ga aipo 'jau 'gā nupe rakue. A'eramū 'ā 'ga pēypy 'gā mogyawe'em wemiayuwamū rakue. A'eramū 'ā 'ga aipo 'jawe'em pēypy 'gā nupe rakue. NaJaneruwarete 'ga remiayuw ypyramū rūi pēē nakue. A'eramū 'ā pēē 'ga pyri pejeo rapesake'ema rakue.

¹³ A'ere 'ā pēē 'awamū Jejui Kristu 'ga perowiat pejemogyau. Ymā te neperowiari futari Jarejuwarete 'ga pejemogyau rakue. A'eramū pēē pejemogyau muku 'ga wi ako ma'e 'jawe rakue. A'eramū ako Jejui 'ga amanūmū, owy reko'wogukaa 'gā nupe jane wi janetywera pireitawamū ai'i, ae katu'okawamū ai'i. A'eramū pēē nanē pejemogyau Kristu 'ga rerowiaaramū, pejemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamū. 'Ga rerowiaaramū pēē pejemujaa 'ga ree. A'eramū pēē pejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri ako ma'eramū 'awamū.

¹⁴ Kristu 'ga futat 'ā judeuramū ore mota'wa judeue'emamū pē nupe. Ymā ako jane namajepēi 'yweteewara 'jawe rūi jane jemogyi ikue. Judeuramū ako ore oroporomutare'emamū

judeue'emamũ pẽ nee ikue. Judeue'emamũ nanẽ ako pẽẽ pejeporomutare'emamũ judeuramũ ore ree ikue. A'ere ako Kristu 'ga manũaw ipe futat jarejuee jane poromutare'ema teepawamũ ai'i. A'eramũ jane 'awamũ jarejemogyau majepe'i 'yweteewara 'jawewaramũ.

¹⁵ Judeuramũ ore ako aramara'neramũ judeue'emamũ pẽ nee ikue. Judeuramũ ako ore Moisesi 'ga je'ega renupa ikue. A'ere ako pẽẽ nepeenuwi futari Moisesi 'ga je'egera ikue. A'eramũ ore ako aramara'neramũ pẽ nee ikue. A'ere Kristu 'ga 'i janee rai'i: “NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rũi Janeruwarete 'ga pẽtywera pe'ai pẽ nui. 'Ypeywar are temanũmũ te je pẽtywera mepyi. A'eramũ futat 'awamũ Janeruwarete 'ga pẽtywera pe'au pẽ nui, je rerowiamũ etee futat”, 'jau 'ga janee rakue. A'eramũ 'ga werowiaaramũ jane mujaa ojee. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ majepe'i 'yweteewara 'jawe futat. Nan 'ga jane mota'waukari jarejaupe.

¹⁶ 'Ypeywar are amanũmũ te Kristu 'ga jane mamara'nepawukari jarejuee. Amanũmũ 'ga werowiamũ jane mogyau majepe'i 'yweteewara 'jawe. A'eramũ 'ga jane mota'wau 'Uwarete 'ga upe.

¹⁷ Ore judeuramũ orokwaa'wi futat 'ga je'ega rakue numiamũ. A'eramũ ore mukuu'i etee ajemogy ma'e 'jawe arajemogyau 'ga wi rakue. A'ere 'ã pẽẽ judeue'emamũ nepekwaawi'i futari 'ga rakue. A'eramũ pẽẽ mukumuku 'ga wi ajemogy ma'e 'jawe rakue. Kristu 'ga 'ã 'ua morogyta esage mome'wau janee najuejue etee fu-

tat. “Tejerowiaara 'gã je amota'wa Tejuwarete 'ga upe” 'ea poromũ morogyta esagea judeue'emamũ pẽ nupe, judeuramũ ore 'jau. Mĩnamũ 'ga imome'wau janee.

18 A'ere 'ã amanũ re Kristu 'ga jane mota'wai 'Uwarete 'ga upe. A'eramũ jane 'ga rerowiaaramũ jareje'ega monoarũmũ Jarejuwarete 'ga upe. Werowiarãmũ 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage mua janee najuejue etee futat. A'eramũ jane 'ga 'Agesage retee futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

19 A'eramũ 'ã pẽ 'awamũ judeue'emamũ nanẽ pejemogyau 'ga remiayuwamũ nũ judeuramũ ore 'jawe. A'eramũ pẽ natapy'ỹjamũ etee 'jawe rui pejemogyau ore 'awamũ. 'Awamũ 'ã pẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rai'i. A'eramũ pẽ 'awamũ 'ga ra'ya 'jawe futat pejemogyau judeuramũ ore 'jawe. A'eramũ pẽ 'awamũ pejemogyau orepytunamũ futat.

20-22 'Ogarete 'jawe futat jane jarejemogyau. Sã'ã 'oga apoara 'gã tupaa'mywa mowywyrara'ne. A'ere 'ã 'gã tupaa'mywarete mĩina jupe. A'ere 'gã eikwaryta monou. A'ere 'ã 'gã iapyryta nuga jupe. A'ere 'ã 'ga ikaga nuga jupe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ jane mogymogyau wemifutaaw ipe etee futat. Oje'ega mome'warera 'gã na'ne 'ga imogyau. A'ere 'ga Jeju Kristu 'ga remimonoferamũ ore mogyau. A'ere 'ga Kristu 'ga ree ojemujat ma'eferamũ nanẽ pẽ monou imajatykau amumeramũ ore ree. Wemifutaaw ipe etee futat 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ jane mogymogyau. Sã'ã tupaa'mywaretea 'oga koga. Nan tee futat

Jejui Kristu 'ga rekoi janererekwarareteramũ. A'eramũ 'ga rerowiaaramũ jane jarejemogypyyka 'ga ree jarejemogyau. Ymã Janeruwarete 'ga akou omogytaaw ipe ete rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga rekoi jane pype U'agesageu.

3

Judeue'ema 'gã nupe Jejui 'ga mome'uawet

¹ Janeruwarete 'ga jane mogy majepepe 'ywetee-wara 'jawe. A'eramũ 'ã je Pauloramũ je teporomutaramũ judeue'emamũ pẽ nee, teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe nanẽ pẽ nee nũ.

Moromunepawa pype ako 'gã je munewi je mÿina ai'i, Jejui Kristu 'ga mome'u are ai'i. 'Gã amũ je munewi je mÿina judeue'emamũ pẽ nupe je Jejui Kristu 'ga mome'u are. “Judeue'ema 'gã nanẽ Kristu 'ga okatu'ok, werowiaaramũ”, 'jau je tekou ai'i. A'eramũ judeu 'gã amũ amara'neramũ je ree aipo je 'e je rekoramũ. A'eramũ 'gã je munepa je mÿina moromunepawa pype.

² Ymã we futat te ako Janeruwarete 'ga je pyyrũi je mogou Jejui 'ga mome'waramũ judeue'emamũ pẽ nupe ikue. Iporomutat 'ga pẽ nee. Ma'eramũ 'ã 'ga je monoi Jejui 'ga mome'waukaa pẽ nupe. Aipoa pekwaap pejejemogyau.

³⁻⁶ Ymã we futat te ako Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Anure nipo je judeue'ema 'gã nanẽ imogyi teja'yramũ, judeu 'gã neewe. Teja'yrarete 'ga rerowiaaramũ nipo je 'gã mogyau tejemi-ayuwamũ judeu 'gã neewe”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Judeu 'gã nee je jejuka esagei te'eawer imũ etee futat. A'eramũ je anure judeue'ema 'gã nee nanẽ

tejejukau esage te'eawer imũ etee futat nũ”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Anure nipo je teja'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gã muri 'au ywag ipe 'gã mogyau tejepyri futat. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã. Mĩmera 'gã nipo je imua 'au teja'yrarete 'ga rerowiamũ”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Ymã 'ga namueapyoi 'gã u'eawer are rakue. A'ere 'awamũ 'ga 'Agesagea 'ga upe oporowyky ma'eramũ ore mueapyoi 'ga 'eawer are. Jejui Kristu 'ga remi-mono ypyferamũ ore, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã. Mĩmeramũ 'ga 'Agesagea ore mueapyoi ee. Je nanẽ nũ. Janeruwarete 'ga je mueapyou u'eawer are. Aipo are je ka'arana kwasiari tekou. Jeremikwasiarera ka'arana mogyta re nipo pe'je pejejaupe: “Paulo 'ga eapyo futat Jarejuwarete 'ga remifutar are rakue”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. “Kristu 'ga rerowiaaramũ najuejue etee futat Janeruwarete 'ga jane mogy wemi-ayuwamũ. Ymã ako Janeruwarete 'ga nomome'ui aipoa 'gã nupe rakue. A'ere 'awamũ 'ga imome'ui Paulo 'ga upe”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe, jeremikwasiarera mogyta re.

⁷ Janeruwarete 'ga je mogo ojeupe oporowyky ma'eramũ. “Ekwap jera'yra 'ga mome'wau judeue'ema 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. Janeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramũ 'ga je moporowykyaukaa ojeupe. Opãjẽ mũ 'ga je mogou ojeupe oporowyky ma'eramũ.

⁸ Najea'wryri agawewi je ikue. “Kristu 'ga remi-ayuwamũ sipo je rekoi”, na'etei je ikue. 'Ga remiayuwa 'gã juejue kũima'eeteeteramũ. A'ere noko je ako tywe'ri ma'e 'jawe etee jepi. A'etea Janeruwarete 'ga esage jee. Je mogou 'ga Kristu

'ga mome'waramũ judeue'emamũ pẽ nupe ikue. “Ekwap Jera'yrarete 'ga mome'wau judeue'ema 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue. “Jejui Kristu 'ga 'ã esage ma'ea. A'ere 'ã nepẽneapyopawa'uweri futari pejejee 'ga jemuaẽmawer are. Mama'e esage are etee futat 'ga paruapoweramũ pẽ nupe, ere ki 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue.

⁹ Mama'e apo ypy we 'ã Janeruwarete 'ga namueapyoi aepy 'gã wemiaporam are rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga 'i jee: “Awamũ enereapyo jeremiapo are. Jeporokatu'ogiwet je najuejue etee futat pẽ nee. Judeuramũ, judeue'emamũ. Mĩmeramũ pẽ nee je porokatu'ogiweramũ te'ỹina pẽ nee”, 'jau 'ga jee ikue. “A'eramũ ene 'gã mueapyou jeremifutar are”, 'jau 'ga jee ikue. A'eferupi tee 'ã je rekoi teatau teporogytau 'gã nupe najuejue etee futat. “Judeue'emamũ pẽ nee nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga oporokatu'ogiweramũ pẽ nee”, 'jau je 'gã nupe.

¹⁰⁻¹¹ Jarejuwarete 'ga remikatu'ogeramũ jane resakawe nipo ywagipewara 'gã 'wryiara 'gã nanẽ weapyoramũ Janeruwarete 'ga ree. “Kuu. I'akwaapap 'ga”, 'jau nipo 'gã Jejui Kristu 'ga rerowiaaramũ jane resakawe. “Gã tywera moir ire nipo Ku'jywa 'ga ywy pewaramũ mogyau wemiayuwamũ. Judeue'ema 'gã ako niporomutari agawewi judeu 'gã nee ikue. A'etea Jejui Kristu 'ga 'gã erowiamũ, Ku'jywa 'ga judeu 'gã mogyau wemiayuwamũ, judeue'ema 'gã neewe”, 'jau nipo ywagipewara 'gã Jejui 'ga rerowiaaramũ jane resakawe. Ywy apoe'ẽwe Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Ae 'gã pa je aapo tejemiayuwamũ kwy”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'ere 'ã

aepy 'gã jemotyweri etee 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'agamũ Janejararete 'ga Jejui Kristu 'ga mua 'au ywy pe janetywera mepyawamũ janee rakue. A'eramũ 'ga 'ga mogou janejarareteramũ janee.

¹² A'eramũ 'ga Jejui Kristu 'ga rerowiamũ Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. 'Ga rerowiamũ jane jarejemujaa 'ga ree. A'eramũ jane a'eramũ jarejenosõue'em jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

¹³ A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Pẽ'arasig kasi je ree ne. Judeue'emamũ pẽ nupe Jejui 'ga mome'u are 'gã je munewi moromunepawa pype agawewi. A'etea kasi pẽ'arasig je rereko tywer are ne. Je rereko tywera resakawe nipo tekotee 'gã 'i ajaupe: “Paulo 'ga ajemuaẽm Efesu pewara 'gã nee ra'e. Sã'ã 'ga jereko tywerukara 'gã nee Jejui Kristu 'ga mome'u are”, 'jau nipo 'gã ajaupe je ree. A'eramũ ki pẽẽ pejeku'iramũ pejemogyau ee.

'Gã nee Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monoawet

¹⁴ Jarejuwarete 'ga remifutar are tejea'aramũ je teapyka tejenupy'ãu teje'ega monou 'ga upe pẽ nee.

¹⁵ Ku'jywa 'ga upe jane 'ga rerowiaaramũ najuejue etee futat 'jau, “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. Ywag ipe ajemogy ma'e 'gã, ywy pe ajemogy ma'eramũ jane 'jau. Najuejue etee futat jane “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. 'Ga upe je teje'ega monoi pẽ nee te'ỹina.

¹⁶ “Ene te 'ã eneresage, ki Ku'jyp. Ene te 'ã pãjẽrete. A'eramũ je 'jau enee: E'agesagea ako ene imonou Efesu pewara 'gã nupe ai'i. A'eramũ ene 'gã mopãjẽu E'agesage pyu, ki Ku'jyp, 'jau je

enee 'gã nee", 'jau je 'ga upe. "E'agesage pyu ejerowiarukaa etee te ekou 'gã nupe, 'gã mo-jemogypygyukaa ejee", 'jau je 'ga upe pẽ nee. 'Ga rerowiaarareteramũ nipo pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. Pejejeupe mama'eay jesaukar ire miamũ nipo pejepoire'ema futat 'ga wi. 'Ga 'Age-sageu pejejemogypygy ire nipo pẽẽ pejepoire'ema 'ga rerowiar awi mama'eay jesaukar ire miamũ. Pejejeupe imur ire nipo pẽẽ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat.

¹⁷ "Afutat je Kristu 'ga rekoa 'gã pyri", 'jau je 'ga upe pẽ nee. "Werowiarãmũ Kristu 'ga rekoi 'gã pyri. Aipoa je afutat", 'jau je 'ga upe pẽ nee. "Emoporomutarukat 'gã ejee. Ajuee nanẽ 'gã moporomutarukaa nũ. Ajuee oporomutaramũ nipo 'gã mama'e esagea etee iapoi ajaupe. Ejee 'gã moporomutarukaramũ nipo 'gã mama'e esagea etee iapou ene upe", 'jau je 'ga upe pẽ nee.

¹⁸ "Emueapyo 'gã 'gã nee eporomutar are", a'e je 'ga upe pẽ nee. "Ejemiayuwamũ najuejue etee futat emueapyo 'gã ee", 'jau je 'ga upe pẽ nee. Kristu 'ga iporomutat pẽ nee a'jea futat. A'ere 'ã nepẽneapyo katui we 'ga pejefutar are. A'eramũ je 'jau Jarejuwarete 'ga upe pẽ nee: "Emueapyo 'gã ee", 'jau je 'ga upe pẽ nee.

¹⁹ Afutat je pẽẽ ikwaawa, "Kristu 'ga iporomutat jane ree a'jea futat" 'e are pẽneapyoa. Janereapy-opawa'uweri agawewi jane 'ga jarefutar are. A'etea je ee pẽneapyo'ia afutat. A'eramũ je 'jau Ku'jywa 'ga upe: "Emueapyo 'gã ejee, 'gã nee eporomutar are", 'jau je 'ga upe pẽ nee. "Ojee eneporomutar are weapyo re, nipo 'gã jemogyi ene 'jawe", 'jau je 'ga upe pẽ nee.

20 Nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mama'e mũ. “Aga 'ga nuapoi”, na'jawi futari 'ga upe. Aye'emetete futat 'ga mama'e apoi. Aerefetee upe te mama'e apo rayramũ rēwējēmĩ. A'ere Ku'jywa 'ga upe naayi futari mama'e apoa. “Mama'e esagea eapo jee”, ojeupe jane 'eramũ 'ga mama'e esage apou janee, ojeupe janeremienũiwera apyraapa. Naeapyoi futari ae 'ga remiaporam are. 'Ga te okwaap ae rerekoa. A'ere 'ga iapoi futari janee. U'agesagea 'ga imua janee, ojeupe mama'e apoukaawamũ. A'eramũ 'ga U'agesageu futat mama'e apou janee.

21 A'eramũ ki Jejui Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramũ jane Ku'jywa 'ga muorypa jareojere'emamũ, jarejeupe 'ga remiapofer are. Jejui 'ga rerowiaaramũ jane najuejue etee futat 'ga muorypa jareojere'emamũ, 'jau je pē nupe.

4

Majepi 'yweteewara 'jawe jane jemogyi

1 Moromunepawa pype 'gã je munewi Jejui 'ga mome'u are. A'eramũ je 'jau pē nupe: Janeruwarete 'ga 'ã wa'yra 'ga mua 'au ywy pe janetywera moiawamũ rakue. A'eramũ pē pejemogyau esage 'ga upe, 'jau je pē nupe. Ymã te 'ã 'ga pē pyyrũ wemiayuamũ rakue, wemifutar imũ mama'e apoaramũ rakue. A'eramũ ki pē pejemogyau esage 'ga upe. 'Ga remifutar imũ etee futat pejemogyau 'ga upe.

2 Pejerowiaraip kasi pejee te ne. Pēpota'wa pãwē ki pejee. Pejejaite'ema pejee. Pe-

jemara'ne'emamũ nanẽ pejejee nũ. Pejejee pẽmara'ne'ema pejejee pẽporomutara resaukaa.

³ Janeruwarete 'ga 'Agesagea pẽ mogy majepi 'yweteewara 'jawe. A'eramũ ki pẽẽ pejepota'waramũ pejemogyau pejejee. Mama'e tywera kasi peapo pejEAUpe ne.

⁴ Kristu 'ga rerowiaaramũ jane najuejue etee futat jane jemogyi majepi 'yweteewara 'jawe. Majepi tee futat 'ga 'Agesagea. Werowiaaramũ 'ga jane rerawau najuejue etee futat 'Uwarete 'ga pyri ojeupi anure. Poromũ 'ga ree jane jemogypykawa 'ga rerowiaaramũ.

⁵ Majepi tee Janejararete 'ga. 'Ga ree etee futat jane jarejemogypyka jarejemogyau. 'Ga rerowiaaramũ etee jane jarejepymĩãukaa 'y pe 'ga amũ upe. “Jei Kristu 'ga je arowiat. 'Ga futat jetywera moia je wi. A'eramũ je 'awamũ mama'e esagea etee iapou 'ga upe”, 'jau jane najuejue etee 'ga rerowiaaramũ jarejepymĩãukaa 'y pe 'ga amũ upe.

⁶ Majepi tee futat Janeruwarete 'ga. 'Ga futat jane apou najuejue etee futat rakue. A'eramũ 'ga Janejararetea. A'eramũ jane apoarera 'ga etee futat jane mogyawarũ wemifutara mama'e apoaramũ. Jane pype futat 'ga rekoi U'agesagea pyu.

⁷ 'Ga 'Agesagea Kristu 'ga imua werowiaaramũ jane najuejue etee futat. Ojeupe mama'e esage apoukaawamũ 'ga imua jane. Opãjẽa 'ga imua jane ojeupe jane moporowykyaukaa wemifutar imũ etee futat.

⁸ Ymã 'ga amũ ka'arana kwasiari ee rakue:
“Ojee iporomutare'ema 'gã 'arimũ nipo Kristu 'ga

okwapa.

A'eramũ nipo 'ga 'gã faa 'gã nerawau 'gã nerojeu-
pia ywag ipe.

Nipojeupawi 'gã 'awamũ 'e resaukaawamũ 'ga 'gã
nërawau.

Aipo rupi we futat nipo 'ga mama'e esage mua ywy
pewaramũ janee”,

'jau 'ga amũ ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁹⁻¹⁰ Ywy pe 'ga 'ua janee kunumĩakynamũ rakue.
A'ere 'ga 'ã waranuw ire ojejukaukaa 'gã nupe
rakue. A'ere 'ga oferapa awau ojeupia ywag ipe
nũ, 'Uwarete 'ga pyri nũ. A'eramũ 'ga 'awamũ
akou Janejarareteramũ futat janee. Ywy pe-
waramũ Janejarareteramũ, ywag ipewara 'gã
Jarareteramũ. Mĩmeramũ 'ga rekoi Janejarareter-
amũ janee.

¹¹ 'Ga etee futat mama'e esage mua janee ywy
pewaramũ. 'Ga futat U'agesage mua janee, ojeupe
mama'e esage apoukaawamũ. Jane mũ upe 'ga
'jau: “Te'agesagea je omono pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ
pejewau je mome'wau kwe pe tekotee 'gã nupe,
'gã mueapyou je ree”, 'jau 'ga jane mũ upe, jane
monou kwe pe. Amumeramũ jane mũ upe 'ga 'jau:
“Te'agesagea je omono pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ Jare-
juwarete 'ga je'ega mome'wau pejejepyriwara 'gã
nupe”, 'jau 'ga jane mũ upe. Ajepeja 'gã nupe nanẽ
'ga 'jau: “Te'agesagea je amono pẽ nupe tepor-
ogyta esage mome'wawamũ. Kwe pe pekwap
jeporogyta esage mome'wau pejepytuna 'gã nupe,
je rerowiarukaa 'gã nupe”, 'jau 'ga 'gã amũ nupe.
Amumera 'gã nupe 'ga 'jau: “Te'agesagea je amono
pẽ nupe, pẽ mogyau 'wyriaramũ tejerowiaara 'gã

nupe. Pemu'e je rerowiaara 'gã jeremifutar are", 'jau Kristu 'ga 'gã nupe.

¹² Opājēa 'ga imua werowiaaramū janee ojeupe jane moporowykyukaawamū. 'Ga pājē mū etee futat jane mama'e apoi 'ga upe. "Peporowykyjee", 'jau 'ga janee. "Je rerowiaara 'gã pēē imojemogypyygukaa etee te je ree, 'gã mu'jau je ree", 'jau 'ga janee. "Amumera 'gã je rerowiaara 'gã ojemogypyy'gi etee je ree. A'eramū pēē pejeporogytau 'gã nupe, 'gã mojemogypyygukaa etee te je ree", 'jau 'ga janee.

¹³ A'eramū jane pāwēūjē etee futat jarejemogypyyka 'ga ree. A'eramū nipo jane pāwēūjē etee futat nanē Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaapa nū. A'eramū jane jarejeapyoramū jarejemogyau Kristu 'ga ree. A'eramū jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe futat. Mama'e esagea etee jane iapou 'ga 'jawe futat.

¹⁴ Kunumī 'jawe kasi sajemogy ne. Kunumīa werekoemāwe erowiaa. Nokwaawi 'gã werekoemā. A'ere kasi pēē nanarūi ne. Peenup katu ra'ne ki. Yara sīāmogoe'ema 'jawe nanē kasi pēē ne. Yara sīāmogoe'ema 'ã nuwi wupawer ipe ete. 'Y ryjuapi tete'ia we 'ã imuarekorekoukaa kwe katy awau ko katy ete 'ua nū 'jau akou. A'ere kasi pēē nanarūi ne. Peenup katu ra'ne ki morogytaa. Kasi a'e pe morogyta 'me upe pejemoryteeukar ine. Jejui 'ga etee te jane sirowiat jarejemogyau. I'me ma'e 'gã nipo 'ut futat o'meramū janee, o'me rerowiarukaawamū janee. A'ere kasi sirowiat ne. "Simorytee 'gã 'jau", e'i te nipo 'gã o'meramū janee.

¹⁵ A'ere jane mama'e a'jea etee futat imome'ui

jarejaupe. Jarepota'waramũ jarejuee. A'eramũ jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe. Kristu 'ga 'ã werowiaaramũ Janejararetea. A'eramũ Kristu 'ga aeakaga 'jawe. 'Ga rerowiaaramũ jane jarejemogyau 'ga rete 'jawe.

¹⁶ Sã'ã aeakaga etee aerete mujara. Aera-
jyga 'ã ae mokurējũka pãwẽ gatu etee te futat.
Aerajyga 'ã ae koka. A'eramũ 'ã aeretea ote-
sirũgatue'emamũ waranupa. Nan tee futat Kristu
'ga werowiaaramũ jane mujari jarejuee. A'eramũ
jane najuejue etee futat mama'e esage apou Kristu
'ga rerowiarukaa ete ete jarejaupe. Jarejuee jare-
pota'waramũ, jane Kristu 'ga rerowiarukaa ete ete
jarejaupe. A'eramũ jane jarejemogyau Kristu 'ga
'jawe.

Mama'e tywera apo awi ki sapoit

¹⁷ Jarejararete 'ga upe je porowykyi. A'eramũ
je 'jau pẽ nupe: Au'je ki mama'e tywera apo re.
Au'je futat mama'e apo re Jejui 'ga rerowiare'ema
'gã 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gã naea'ari Jare-
juwarete 'ga remifutar are.

¹⁸ Nokwaawi 'gã 'ga remifutara.
Mama'eukwaawa 'wyriara 'gã mueapy-
oukare'ema Janeruwarete 'ga remifutar are.
A'eramũ 'gã afuwere'emamũ 'ga kwaaw are.

¹⁹ Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã nuenosĩ mama'e
tywera apoa. Mama'e tesirũa ete 'gã iapou.
Wemirekoe'ema kũjã are 'gã akou. Kũjã 'gã nanẽ
omene'em are akou. Najemuarũi futari 'gã ajem-
ogyau. Ni'akwaawi 'gã mama'e tywera apoe'em
are.

20 A'ere naKristu 'ga rŭi jane mu'ei mama'e tywera apo are. A'eramŭ jane Kristu 'ga rerowiaaramŭ, mama'e tywera apoara 'gã 'jawe ete iapowe'em.

21 Kristu 'ga rera renupa ypy we nipo pēē pejejemujaa 'ga ree rai'i. A'eramŭ nipo Kristu 'ga mome'wara 'gã mama'e a'je are etee futat pē mu'jau rai'i.

22 A'eramŭ nipo 'ga mome'wara 'gã 'jau pē nupe: “Kristu 'ga rerowiare'ema 'ã pēē mama'e tywera apo are ete pejejea'aramŭ pejejemogyau rakue. A'ere 'awamŭ 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramŭ ki pēē pejejeateeramŭ mama'e tywera apo awi”, 'jau 'gã pē nupe, pē mu'jau ee. “Au'je ki mama'e tywera apo are pejemorytee re”, 'jau nipo 'gã pē nupe, pē mu'jau ee.

23 “Au'je ki mama'e tywer are pejejea'ar ire. Eje'jawe je muea'arukar ape mama'e are, ki Ku'jyp, pe'je ki 'ga upe”, 'jau nipo 'gã pē nupe, pē mu'jau ee.

24 “Pejemuesageukat Jarejuwarete 'ga upe. Oje'jawe pejemogyau futat 'ga afutat. A'eramŭ ki pēē iapoukaa 'ga upe pejejee. ‘Eje'jawe je mogo ape’, pe'je ki 'ga upe. 'Ga 'jawe pejejemogy re pēē mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'jawe”, 'jau nipo 'gã pē nupe, pē mu'jau ee.

25 A'eramŭ ki pejejeateeramŭ peje'me awi. Au'je ki morogyta 'me mome'u re. Majepei 'ywetee-wara 'jawe jane Jejui 'ga rerowiaaramŭ jane jemogyi. A'eramŭ ki pēē mama'e a'jea etee futat imome'wau pejejaupe.

26 Pejemara'neramŭ miamŭ kasi mama'e tywera peapo ne. Pejejeateeramŭ kamēsĩete pe-

jemara'ne awi. Pejekowe'em ko'aramuku pejemara'ne rerekou ne. Kaměšiete pejejeateeramũ pejemara'ne awi. Kwara ose'emauwe ki pēmara'nepap.

²⁷ Kasi a'e pe pejemara'ne awi pēneatee'ne'emamũ mama'eukwaawa 'wyrara mama'e tywera apoukari pē nupe ne.

²⁸ Imuna ma'eramũ nanē ki pepoit futat mama'e are pejemunarũ awi. Peporowyky ete ki pejejeupe mama'e muaw are. A'eramũ pēē mama'e monou imama'e'ema 'gã nupe.

²⁹ Peje'egaip kasi pejejaupe ne. Mama'e esagea etee ki pemome'u pejejaupe, 'gã poaa Jejui 'ga rerowiar are.

³⁰ Pemu'arasig kasi Jarejuwarete 'ga 'Agesagea ne. Esage ma'ea Janeruwarete 'ga 'Agesagea. A'eramũ pēē, mama'e tywera apo re, 'ga 'Agesage mu'arasiga ne. Mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'Agesage muorypawamũ. Kristu 'ga rerowiamũ Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee ikue. Ymã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yra 'ga 'gã erowiamũ je Te'agesage monoi 'gã nupe, 'gã nerekwaramũ”, 'jau 'ga rakue. Anure nipo Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramũ jane rerooi Jarejuwarete 'ga pyri.

³¹ A'eramũ ki pēē mama'e tywera apowe'em. Pejejeateeramũ kaměšiete futat 'gã nayka awi. Pēmara'ne kasi 'gã nee ne. Pejeje'egayawe'em 'gã nupe, 'gã kurape'ema. Au'je futat pejejeue pejepromutare'em awi.

³² Pēpota'wa etee futar iki pejejeue pejemogyau. 'Ga amũ mama'e tywera pejejeupe iapo re miamũ, pejejea'are'emamũ au'jeteramũ 'gã nayka

are. Pejejeateeramũ kamẽsĩete futat 'gã nayka awi. Janetywera moir ire 'ã Janeruwarete 'ga wea'aru'jawe'emamũ futat jane rayka are. 'Ypeywar are amanũaw ipe 'ã Kristu 'ga janetywera mepyau rakue. A'eramũ 'ã 'ga aetywera moir ire wea'aru'jawe'emamũ ee. A'eramũ ki pẽẽ nan tee futat pejejea'are'emamũ au'jeteramũ 'gã nayka are ne. Pejejeateeramũ kamẽsĩete futat 'gã nayka awi. Pejejea'aru'jawe'emamũ futat ee nũ.

5

Sajemogy esage 'ga upe

¹ Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yra. Oporomutaramũ 'ga pẽ nee. A'eramũ ki pejejemu'jau 'ga ree. Pejejemogyau esage 'ga upe.

² Kristu 'ga 'ã oporomutaramũ jane ree. A'eramũ 'ã 'ga amanũmũ janetywera mepyawamũ rakue. Ymã 'ã judeu 'gã weymawa etee ijukau iapyau otywera mepyawamũ rakue. Jarejuwarete 'ga muorypawamũ nanẽ 'gã iapyau rakue nũ. Jany kasiga nanẽ 'gã iapyau 'ga muorypawamũ rakue nũ. A'ere ako 'awamũ Kristu 'ga jejukaukari 'gã nupe janetywera mepyawamũ ai'i. A'eramũ ki pẽẽ pejeporomutaramũ pejejee, 'ga 'jawerimũ etee futat.

³ Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ futat pejejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ pejejemogyau esage 'ga upe. Pejejemogyawe'em futat tesirũgatu 'ga upe. Pejejemirekoe'ema kũjã are pejekowe'em. Kũjãmeramũ nanẽ pejekowe'em pejemene'ema kũima'e are. Pejemuarũ ki pejejemogyau. Pejekaraemã kwai are etee nanẽ pejejea'are'emamũ

nũ. Pejejea'are'emamũ mĩmera mama'e are. Aipoa mama'e mome'wawe'em pejejaupe.

⁴ Mama'e tywera mome'wawe'em futat pejejaupe. Peje'me'emamũ nanẽ pejejaupe nũ. Peje'eg esage etee futar iki pejejaupe Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga mama'e apo re nanẽ pẽẽ 'ga muorypa ee nũ.

⁵ Janeruwarete 'ga jane'wyriararetea Jejui Kristu 'ga retee. 'Gã futat nipo anure ajemogou 'wyriarareteramũ janee. A'eramũ nipo 'gã anure wemiayuwamũ jane rerawau ojepyri mama'e esage mua janee. A'ere nipo wemirekoe'em are ako ma'e 'gã na'gã nemiayuwa rũi. Omene'em are ako ma'e 'gã, okaraemã kwai are tee ojerowiaraip ma'e 'gã. Mĩmera 'gã na'gã nemiayuwa rũi. A'eramũ nipo 'gã awawe'em 'gã pyri amanũ re. Okaraemã kwai are etee ojerowiaraip ma'e 'gã ojemogypyka okaraemã kwai are etee ajemogyau. Nojemogypygi 'gã Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ okaraemã are ojemogypyk ma'e 'gã ajemogyau maira'me are ojemogypyk ma'e 'gã 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga aipo 'gã nerawawe'em ojepyri anure. Aipoa jane ikwaapa.

⁶ 'Gã amũ nipo 'jau 'ua pẽ nupe: “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. Pẽ moryteeu te 'gã nuri. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã tywer are. Nuenuwi futari 'gã 'ga je'ega. A'eramũ 'ga 'gã nerekou tyweaete oje'ega renuwe'em are.

⁷ A'eramũ ki pẽẽ mama'e tywera apowe'em futat 'gã pyri.

⁸ Ymã mama'e tywera peapo futat rakue. Ypytunimũ wata ma'e 'jawe pẽẽ pejemogyau rakue. A'ere 'awamũ Kristu 'ga petywera moiri pẽ nui rakue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejemogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe. A'eramũ pẽẽ 'awamũ mama'e esagea etee futat iapou 'ga upe.

⁹ 'Arimũ wata ma'e 'jawewara 'gã mama'e esagea etee wapo. Mama'e a'jea etee nanẽ 'gã imome'wau. A'eramũ pẽẽ 'awamũ mama'e esagea etee futat iapou a'jea futat.

¹⁰ Pejemu'jau pejemogyau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

¹¹ Ypytunimũ wata ma'e 'jawewara 'gã mama'e tywera etee wapo. A'ere kasi peapo mama'e tywera 'gã pyri ne. Mama'e esage etee futat iapou. A'eramũ mama'e tywera apoara 'gã ojenosõu wemiapofera renosõu pẽ nui. Pẽnemiapo esage resakawe 'gã wemiapo tywer are weapyoramũ. A'eramũ nipo 'gã 'jau: “Tỹỹ. Mama'e tywera etee nipo je aapo tekou ra'e jepi”, 'jau nipo 'gã ojeupe, pẽnemiapo esage resag ire.

¹² Nãinãĩĩ rūi te 'ga remiapoa mama'e tywera. Jemime agawewi 'gã iapoi. Eukwere ae mojenosĩ 'gã nemiapo tywera. A'eramũ 'gã jẽmĩ ojenosõue'em mama'e tywera renosõue'em.

¹³⁻¹⁴ Ypytunimũ 'ã ae nuesagi mama'ea. A'ere 'ã ae 'arimũ mama'e resagi katu katu. Nan tee futat jane ikwaapa katu katu jarejemogyau. Ymã 'ã 'ga amũ 'jau rakue:

“Mama'e tywera apoaramũ pẽẽ amanũ ma'e 'jawe pejemogy Ku'jywa 'ga upe.

Oset ma'e 'jawe nanẽ pejemogyau nũ.

A'eramũ ki pẽẽ pejepaka, pejefu'ama pejemiasiapo tywer awi.

A'eramũ Kristu 'ga pẽ mogyau 'arimũ wata ma'e 'jawe ojeupe”,

'jau 'ga amũ imome'wau rakue.

¹⁵ A'eramũ ki pẽẽ pejejea'gwau mama'e tywera apo awi. Mama'e esage etee futat pẽẽ iapou. Pẽ'akwaap katu ki mama'e are. Peko kasi i'akwaawe'ema 'gã 'jawe ne.

¹⁶ Kwaiwete 'gã mama'e tywera etee iapoara 'gã. A'ere ki peko esage mama'e tywera apoara 'gã pype. Pejenosĩ awi Jejui 'ga mome'u awi 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. 'Gã pyri pejemogyau pẽẽ 'ga mome'wau futat 'gã nupe.

¹⁷ Akotee ma'e 'gã 'jawe ete kasi pejemogy ne, pejeje'ẽran ekoeteramũ ne. Jejui 'ga rerowiamũ pẽẽ 'ga je'ega te imome'wau pejejaupe, pej jamu'jau 'ga rerowiar are. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat pẽẽ mama'e apou. Mama'e apo enune pẽẽ 'jau pejejeupe: “Ma'ja te Janeruwarete 'ga afutat je iapoa?” 'jau pẽẽ iapoe'ẽwe. A'eramũ pẽẽ 'ga remifutar imũ etee mama'e apou 'ga upe.

¹⁸ Kawĩajaiwa taetu itykure'ema. Kawĩajaiwa tykuara 'gã oje'egaw are amã'jãue'em. Oje'ega momoa ekoete te futat ajemogyau. A'eramũ kasi pẽẽ nan ine. Pejerekoukaa Jarejuwarete 'ga 'Agesage upe etee futat.

¹⁹ Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat pejekomogytau. Jarejuwarete 'ga marakau etee futat pej jamuorypa. 'Ga remiapofer are pejemaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga remiapofer are nanẽ pejemaraka'aga 'ga upe nũ.

20 Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. A'eramũ pẽẽ Kristu 'ga rerowiaaramũ pejejeupe 'ga remiapofera mama'e are 'ga muorypa.

21 Kristu 'ga je'ega peenup pejejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ 'ga rerowiaaramũ nanẽ pejejoje'ega renupa pejejemogyau nũ.

Emireko ma'e 'gã, imen ma'e 'gã netee

22 Kũjãmeramũ ki pẽẽ, imen ma'eramũ, peapyaka pejemena je'eg are. Kristu 'ga remiayuwamũ nanẽ pẽẽ. Kristu 'ga je'ega renupa pejejemogyau. A'eramũ ki pẽẽ nan tee futat pejemena 'ga je'ega nanẽ enupa nũ.

23-24 Kristu 'ga 'ã akou 'wyrriaramũ werowiaaramũ janee. A'eramũ 'ã jane 'ga rerowiaaramũ 'ga je'ega renupa jarejemogyau. 'Ga 'ã ae akaga 'jawe. 'Ga rerowiaaramũ jane jarejemogyau 'ga rete 'jawe. 'Ga futat werowiaaramũ jane katu'okara. A'eramũ 'ã 'ga akou 'wyrriaramũ janee. Nan tee futat kũima'efera 'gã jemogyi wemireko 'gã jaramũ. A'eramũ ki pẽẽ kũjãmeramũ pejemena je'ega renupa katu katu.

25-26 Kũima'eferamũ nanẽ pẽẽ pejeporomutaramũ pejejemireko are. Sã'ã Kristu 'ga poromutara werowiaaramũ jane ree. Nan tee futar iki pẽẽ pejeporomutaramũ pejejemireko are. Kristu 'ga 'ã oporomutaramũ jane ree. A'eramũ 'ã 'ga ojejukaukaa 'gã nupe jane ree oporomutaawer ipe etee futat jane katu'okawamũ 'Uwarete 'ga upe. 'Ga je'ega rerowiaramũ jane jarejekatu'ogukaa 'ga upe. A'eramũ 'ga janetywera moia jane wi. A'eramũ

jane jarejewi imoir ire jarejepymĩaukaa 'y pe 'gã amũ nupe, jaretywera 'ga imoira resaukaawamũ.

²⁷ A'eramũ nipo 'ga anure werowiaaramũ jane rerawau ywag ipe ojeupi. A'eramũ nipo 'ga werowiaaramũ jane resakawe 'jau janee: “Esage ete je rerowiaara 'gã. Nitywi futari mama'e tywera 'gã pype”, 'jau nipo 'ga ojeupe, ojeypyri werowiaaramũ jane reroo re.

²⁸ Pejajuka esage pejejee. Nepejereko tyweri 'ã. Nan tee futat pẽẽ pejemireko rerekou esage.

²⁹ Najuejue etee futat 'ã jane jejukai jarejee. Nitywi futari 'ã ojee ijejukae'ema 'gã amũ. Jarepy'arayparamũ 'ã jarejemi'waa. Jarejero'wau jarejefuanuga. Jarejereko tywere'ema 'ã. Nan tee futat Kristu 'ga jane poriawetygi werowiaaramũ. 'Ga rete 'jawe jarejemogyau 'ga upe. A'eramũ 'ga ojejukau esage jane ree.

³⁰ Ojee jane jemujar ire 'ga ojejukau esage jane ree.

³¹ Ymã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amũ upe rakue:

“Kũima'e 'ga je aapo kũjã ãẽ reewe.

A'eramũ nipo kũima'e 'gã wemirekorauwe opojo'ogamũ ujara 'gã nui.

A'eramũ futat oje'aa wemireko are.

Ajuee oje'ar ire 'gã ajemogyau majepi teewara 'jawe jee”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amũ upe rakue.

³² Mama'e a'je are futat 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga upe rakue. Ymã janepy 'gã naeapyoi ee rakue. A'ere jane 'awamũ janereapyoramũ ee. Kristu 'ga ree nanẽ futat aipoa ka'arana kwasiaara rakue, 'ga

rerowiaaramũ jane ree nanẽ futat e'i nũ. Kristu 'ga ree jarejemujaa jane jemogyi majepe'i 'yweteewara 'jawe.

³³ A'eramũ 'ga jane ree pãwẽ pãwẽ futat ik-wasiarukaa rakue. A'eramũ pẽẽ kũima'eramũ pejeporomutaramũ futat pejejemireko are pejejee pejeporomutara 'jawe. Pejejee 'ã pẽporomutat pejejemogyau. A'eramũ pẽẽ nan tee futat pejeporomutaramũ pejejemireko are. Kũjãmeramũ pẽẽ, imen ma'eramũ pejemena mojerowiaa nanẽ nũ.

6

Ta'yriara 'gã 'gã na'yra 'gã netee

¹ Kunumĩnamũ nanẽ pẽẽ pejejara 'gã je'ega renupa etee pejejemogyau. Kristu 'ga remi-ayuwamũ pẽẽ. A'eramũ pẽẽ pejejara 'gã je'ega renuwa wesageramũ futat.

²⁻³ Ymã Janeruwarete 'ga 'i janeypy 'gã nupe we futat rakue: “Peanuw etee ki pejejuwa 'gã. Pejey 'gã nanẽ pẽẽ ianupa etee nũ”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. “Ujara 'gã nenupara 'gã ije'eganup ma'eramũ ajemogy. 'Gã jaruete ajemogy. Ujara 'gã 'gã wenup. A'eramũ 'gã jaruete ajemogyau. Aipo 'gã ajemogy namutamutat. Namanũa'nei aipo 'gã”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue.

⁴ Pẽẽ nanẽ 'gã nuwamũ pejeja'yra 'gã nerekou esage nũ. Pemue ekoete kasi 'gã ne. Kasi a'e pe 'gã mara'neramũ etee ajemogyau ne. A'eramũ pẽẽ kũima'eramũ pejeja'yra 'gã mu'jau 'gã neko esage are. Kristu 'ga 'eawer imũ pejeja'yra 'gã mu'jau 'gã mosõu mama'e tywera apo awi.

Oporowyky ma'e 'gã morowyky jara 'gã netee

⁵ Pěẽ mũ nipo pejeoporowykyau pejejerekwara 'gã nupe. A'eramũ pěẽ pejejerekwara 'gã je'ega renupa etee. Pepojeup futar iki pejejerekwara 'gã. Sã'ã pěẽ Kristu 'ga je'ega renuwa. Nan tee futar iki pejejerekwara 'gã je'ega peenup.

⁶ 'Gã amũ nipo oporowykyau esage werekwara 'ga remiesagamũ etee. Werekwara 'ga remiesaga tywi nipo 'gã oporowykyau esage 'me. A'ere kasi nanarũ peapo ne. Pejejepyri pejejerekwara 'ga rekoe'emamũ nanẽ ki mama'ea peapo esage pejejerekwara 'ga 'eawer imũ etee futat. Pekwaap 'ã Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga. A'eramũ pěẽ pejeoporowykyau esage 'ga muorypawamũ. Aipoa Janeruwarete 'ga ifutaa.

⁷ Pejeoporowykyau esage futat pejeku'iramũ pejejemogyau. Napejejerekwara 'ga upe etee rũi peporowyky. Nanuaramũ Jarejararete 'ga upe nanẽ futat peporowyky nũ. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Peoporowyky esage ki, a'e je pẽ nupe.

⁸ Pěporowyky esage resag ire Janeruwarete 'ga pẽ mepyi pẽporowyky esageawer are anure. Pejejerekwara 'gã nupe mama'e apoaramũ, pejejeupe etee mama'e apoaramũ. Mĩmeramũ nipo 'ga pẽ mepyi pẽporowyky esageawer are anure. Aipo are ki pẽnea'at pejejemogyau.

⁹ Pěẽ mũ pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekwara. Pejejeupe oporowyky ma'e 'gã nerekou esage, Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Au'je ki pejeje'egay re 'gã nupe. Majepei tee Janejararete 'ga. 'Gã jararete 'ga pẽjara nanẽ futat nũ. 'Ga upe jane jareju'jaju'jawe etee futat. 'Ga futat ojejukau pãwẽ pãwẽ jane ree.

Mama'eukwaawa 'wyriar awi ki saje'gu

¹⁰⁻¹¹ Ka'arana kwasiapawe'ēwe je pē mu'akwaapa mama'e tywera apo awi. Sā'ā jefaruua. Aparuowajare'emawe 'ā 'gā itajuaity munewa u'yw awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remiayuwamū jane jemogyi jefaruu 'jawe. Janejararete 'ga pājēreteā. A'eramū pēē pejemujaa a'jea futat 'ga ree. A'eramū 'ga U'agesage mua pē nupe. A'eramū 'ga pājēa pē a'gwau mama'eukwaawa 'wyriar awi. “Tamote'arukat 'gā Ku'jywa 'ga upe 'jau”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyriara ojeupe pē nee. A'ere Janeruwarete 'ga U'agesage muri pē nupe. A'eramū pēē mama'eukwaawa 'wyriara je'ega renupe'ema.

¹² Najarejaupi rūi jane juowajari. Mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa te jane siowajat. Pejefuakaramū futat mama'eukwaawa rowajaa. Ma'ja pyu jane iowajaa? Jarejuwarete 'ga 'Agesage pyu.

¹³ A'eramū futat 'ā Janeruwarete 'ga U'agesage rerekoukari pē nupe. 'Ga 'Agesage rereko re pēē mama'eukwaawa 'wyriara pojeupe'ema pejemogyau. 'Ga 'Agesagea pēē ereko re mama'eukwaawa pē pojeupa futat.

¹⁴⁻¹⁷ Sā'ā jefaruu 'gā itajuaity rerekoa imunewa u'yw awi ojea'gwawamū. Opy'apiat, aku'afaap, itaju myapaap, itaju akagyrū. Mīmera 'ā 'gā imunepa ojea'gwawamū u'yw awi. Itajupewuua 'ā 'gā erawau opo pe jyuū reewe. Itajupewuu pyu 'gā jea'gui ojee iporomutare'ema 'gā nu'yw awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat mama'e apo re jane jemogyi ita-

juaity rerekwara 'gã 'jawe, opy'apiara rerekwara 'jawe jarejemogyau 'ga upe a'eramũ. Mama'e a'jea etee imome'u re jane jarejemogyau itajuaity rerekwara 'jawe, aku'afaawa rerekwara 'jawe. “Janeruwarete 'ga porokatu'ogiweramũ pẽ nee, ota'waweramũ pẽ nupe” 'jara 'gã itaju myapaawa rerekwara 'jawe 'gã. “Jejui Kristu 'ga jetywera omoit je wi, je katu'oka” 'e are ea'at ma'e 'gã itaju akagyrũ rerekwara 'jawewara 'gã. Jejui Kristu 'ga rerowiaarareteramũ jane jarejemogyau opo pe itajupewuu rerekwara 'gã 'jawe. Jejui Kristu 'ga rerowiaarareteramũ jane jarejea'gwau mama'eukwaawa ru'yw awi jarejemogyau. Nosei futari jane pype. Jyuu rerekwara 'jawe jane Jarejuwarete 'ga je'ega kwaaparamũ jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane muea'aa 'ga 'eawer are. A'eramũ jane mama'eukwaawa 'wyrriara rerowiare'ema jarejemogyau.

¹⁸ A'eramũ jane jareje'ega mono awi jareojere'emamũ futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ mama'eukwaawa jane pojeuwi. “Je poar ape, ki Ku'jyp”, pe'je ki 'ga upe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imũ pejeje'ega monou 'ga upe. Au'jeteramũ futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Pejejorypaw'emamũ futat pejeje'ega monou pejejemogyau. 'Ga upe pejeje'ega monou pẽ pejeje'ega 'ga remiayuwamũ jarejuee.

¹⁹ Je ree nanẽ ki pejeporogytau Ku'jywa 'ga upe nũ. “Eje'eg are emueapyo 'ga. 'Ga pyriwara 'gã emu'eukat Paulo 'ga upe. 'Ga mogyjeukare'ema ejemome'waukaa 'ga upe 'gã nupe. Eporogyta

esage emome'u katu katuukat 'ga upe. Ymã janeypy 'gã naeapyoi ee rakue. A'eramũ ki ene 'ga poaa 'gã mueapyoi ee”, pe'je ki 'ga upe je ree.

²⁰ Moromunepawa pype agawewi je 'ami Kristu 'ga mome'u are. A'etea je Kristu 'ga amome'u 'gã nupe. A'eramũ ki pẽẽ pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe je ree. “Epoat 'ga imome'wau 'gã nupe 'gã mogyjeukare'ema”, pe'je ki 'ga upe je ree.

Oje'ega 'ga imonou 'gã nupe 'gã futaa

²¹⁻²² Tikiku 'ga Kristu 'ga rerowiaara 'ga futat. A'eramũ 'ga janerewireramũ futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat. Jarejararete 'ga upe ore pyri oporowyky ma'e 'ga futat. Oporowyky esage 'ga Jarejararete 'ga upe. Pẽ pyri je 'ga monoi orojemome'wawamũ pẽ nupe. A'eramũ nipo pẽẽ pejeku'iramũ ore ree.

²³ Ku'jywa 'ga 'ã Janeruwaretea futat. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. A'eramũ je 'jau 'gã nupe pẽ nee: “Pẽmopy'ata'wa ki Efesu pewara 'gã ajuee. 'Gã moporomutarukaa nanẽ ajuee nũ. 'Gã mojemogyppygukaa nanẽ pejejee nũ”, 'jau je 'gã nupe pẽ nee.

²⁴ Jarejuwarete 'ga resagea Jejui Kristu 'ga ree iporomutat ma'eramũ pẽ nerekoa je afutat, Jarejararete 'ga ree iporomutat ma'eramũ pẽ neewe. 'Ga ree iporomutat ojere'emamũ 'ga resagea pẽ nerekoa je ifutaa.

Kweramũ ete jeremimome'ua.

Janeruwarete 'Ga Je'eg New Testament in Kayabí (BR:kyz:Kayabí)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayabí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayabí

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
4079b71d-584e-51a5-ad2a-7eb18ed8c7d4